

Os nezavednega, 50 x 35 cm, sitostisk, 2007

Medprostori, 50 x 35 cm, sitotisk, 2007

Vmesni prostori, 14 x 11,5 cm, akril na kartonu, 2007

Na naslovnici:
Modrina upanja, 14 x 11,5 cm, akril na kartonu, 2007
Odpri, 14 x 11,5 cm, akril na kartonu, 2007

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
75/76(497.4):929Špenko T.

ŠPENKO, Tanja
Vmesni prostori : [razstava slik in grafik akademske slikarke
Tanje Špenko : Galerija Šivčeva hiša Radovljica,
11. 5. do 30. 5. 2007] / [besedilo Tatjana Pregl Kobe ; fotografije
Miran Kambič]. - Radovljica : Muzeji radovljiške občine, 2007
ISBN 978-961-90795-9-1
232719360

Vmesni prostori, razstava slik in grafik akademske slikarke
Tanje Špenko, Galerija Šivčeva hiša Radovljica, 11. 5. do
30. 5. 2007; *kustosinja* razstave Barbara Boltar, *strokovno
besedilo* Tatjana Pregl Kobe (Med znotraj in zunaj),
fotografije Miran Kambič, *oblikovanje* Andrejka Čufer,
prelom Image Jesenice, *litografija* B & T Bled, *tisk* Medium
d.o.o., *naklada* 400 izvodov, *izdali* Muzeji radovljiške
občine, Linhartov trg 1, Radovljica.

Tanja Špenko

Rojena je bila 31. julija 1956 v Ljubljani. Leta 1979 je diplomirala na slikarskem oddelku Akademije za likovno umetnost v Ljubljani pri prof. Štefanu Planincu. Razstavlja je začela leta 1979 s triavtorsko razstavo v Galeriji Škuc, od takrat tudi sodeluje na mnogih skupinskih razstavah doma in v tujini.

Nagrade: 1984 – Zlata ptica, Ljubljana; 1987 – Odkupna nagrada, Volosko 87, Volosko (Hrvaška); 1989 – Diploma, Volosko 89, Volosko (Hrvaška); 1996 Diploma Raciborz 96, (Poljska); 2002 – Nominacija za nagrado 2002, muzej Florean (Romunija); 2003 – Nominacija za nagrado 2003, muzej Florean (Romunija); 2005 – Posebno priznanje, Il. ex-tempore Kamnik.

Od prve samostojne razstave leta 1981 v Avli Inštituta Jožef Stefan v Ljubljani do danes se je na samostojnih razstavah doma in v tujini predstavila enaintridesetkrat, med drugim: leta 1984 v ljubljanski Bežigraski galeriji, leta 1985 v Klubu Collegium Artisticum v Sarajevu (Bosna in Hercegovina), leta 1991 v Galeriji ZDSLU, leta 1994 v mariborskem razstavnem salonu Rotovž in celjskem Likovnem salonu, leta 1997 v Galeriji Equma v Ljubljani, leta 1998 v Muzeju grada Zagreba (Hrvaška), leta 2001 v Mestni galeriji Piran in leta 2005 v Galeriji Božidar Jakac v Kostanjevici na Krki, leta 2006 v Galeriji Pika v Kamniku in letos v Galeriji Inštituta Jožef Stefan v Ljubljani in na Peterokotnem stolpu na ljubljanskem gradu. Leta 2007 je ustvarila cikel grafik za grafično mapo in cikel manjših grafik za bibliofilsko knjigo *Vmesnost ob pesmih Andreja Medveda* (tisk: Slavko Pavlin, Mednarodni grafični likovni center Ljubljana). Je članica ZDSLU, deluje kot slikarka in likovna pedagoginja. Živi in ustvarja v Ljubljani.

Naslov:
Orašnova 10, Ljubljana
tel.: 01 425 08 84

Tanja Špenko

Vmesni prostori

Slikarka Tanja Špenko od vsega začetka razvija estetiko, ki ima v njenih različnih ustvarjalnih obdobjih svoje posebnosti. Je umetnica, ki je sama oblika brez globlje vsebine ustvarjanja nikoli ni vznemirjala. Njeni izslikani liki (na dvodimenzionalni površini ali na sestavljenih objektih) so osebni in univerzalni nosilci simbole z različnimi razsežnostmi pomenov in predstav. Že za njena starejša dela, s katerimi je po študiju na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost vidno vstopila v slovenski likovni prostor, je značilno, da so imela prostorsko dimenzijo, sočasno pa je barvam in osnovni slikarski površini dodajala še najrazličnejši material. Tudi dela v osemdesetih letih, ki jim je dala naslov Slike, niso tradicionalne umetnine, temveč sestavljeni, v mešani tehniki narejeni in v prostor postavljeni predmeti/objekti pravokotnih, zaobljenih in zasukanih oblik. V devetdesetih letih so sledili zanjo značilni tridimenzionalni slikovni objekti, ki jih je začela poslikavati z ritmično nanizanimi vzorci, sestavljenimi iz najosnovnejših vizualnih elementov in likov, ki na slikah postanejo nosilci simbolnih funkcij. Pri ciklu slik na papirju, imenovanih Prisotnosti, pa gre za dvodimenzionalna slikarska dela, kjer sta pomembni predvsem barva in oblika. Nosilni simboli – poteze, pike, črte, spirale in različni geometrijski liki – so umetnična lastna mreža med tukaj in tam, med znotraj in zunaj, med potjo navzven in potjo navznoter. Vsebinsko je ves cikel prežet z intimno poetiko osebnih znakov skrajno občutljive ustvarjalke, ki ne vsiljuje pojmov, jih pa ponuja z naslovi slik, ki govorijo o oseh življenja, hrepenenju, pretakanju...

Pri postavitvi je za slikarko vedno izjemno pomemben prostor, v katerega tridimenzionalne slikovne objekte postavlja kot instalacijo. Prostorske danosti je izkoristila tudi pri postavitvi razstavnega projekta Nove razsežnosti v nekdanji cistercijanski cerkvi kostanjeviškega samostana. Razstavi je učinkovito pustila, da kljub domišljeni urejenosti zadira in s poudarjenimi vertikalami usmerja pogled navzgor, kvišku, proti svetlobi.

V ciklu slik na papirju pa se Špenkova vrača k sebi, v lastno središče, kjer sta združeni ljubezen do življenja in filozofska misel, kjer je kri, ki se pretaka, in razum, ki stremi navzgor – čeprav slikarka ohranja enake značilnosti risbe, beline in živobarvnih poudarkov. V navidez abstraktne slike, ki so mnogo več kot le

preprosta želja po slikanju in risanju, je odtisnjena slikarkina notranja podoba, njen intimni pogled in odziv na sedanost. Ne le navzočnost. Po poljih njenih slik naseljeni značilni simboli še vedno nastopajo kot izrazito osebna ikonografija, le da so te njene slike (bolj kot kdaj prej) prizorišče umetničnega vase obrnjenega pogleda (ki išče pot navzven), prostor za lastno meditacijo. Naslovi njenih slik že vnaprej opozarjajo gledalca na bistvo slike, čeprav so le-te še vedno uganka in dovolj nenavadne, da vznemirijo ter pri vsakem gledalcu posebej izzovejo različne odzive.

Likovna izpoved ostaja eden izmed pomembnih načinov izražanja in oblikovanja temeljnih življenjskih izkušenj človeka. V abstraktni improvizaciji Tanje Špenko zaslutimo človeško figuro v vsej njeni razgibani pojavnosti, v zavedanju veličine svojega poslanstva – čeprav je vsak človek minljiv, je popoln v svoji neponovljivosti. Je središče. Vpenjanje vse bolj drznih barvnih lis, črt in transparentnih nanosov vodi v čisto likovnost, hkrati pa je motiv (spiral, lokov, navpičnic, vodoravnih) simbolično oporišče, skozi katerega sije slikarkin pogled, oziroma metafora, ki predstavlja simbol življenjske moči in energije, dobrega in hudega (pozitivnega in negativnega) ter ne nazadnje večnega vprašanja od kod prihajamo, kje smo, kam gremo. Bele in temne barvne vrednosti osnovnega vertikalnega lika so nanese v plasteh, z njihovimi odkrivanji in prekrivanji ter prehajanji iz ene v drugo pa slikarka ustvarja več nivojev podobe. Nizi pajčevinasto tankih črt, ki ostajajo njeno pomembno likovno izražilo, so komaj zaznavno vpleteni v prevladujoče barvno tkivo in ga umirjajo. Tako ustvarjeno meditativno ozračje hkrati z barvami, ki s svojimi materialnimi vrednostmi gradijo vznemirljive in energetske polne like, mestoma prekrite s presojno, transparentno belo barvo, določa slikarkino sublimno likovno poetiko. Če bi umetnost Tanje Špenko hoteli videti le v poetični luči, bi se lahko opirali na miselni svet Friedricha Nietzscheja, ki je umetnosti odrekel logični pomen. Vendar ne. Čeprav gre za intimno pripoved, so njene podobe – v izvirem sozvočju s preiščljenimi temno-svetlimi odnosi v osnovnem liku, s poudarjenimi jedri, z barvnimi prodori v prostor – zgrajene v razgibanih, a po logiki likovnih principov uravnoveženih kompozicijah.

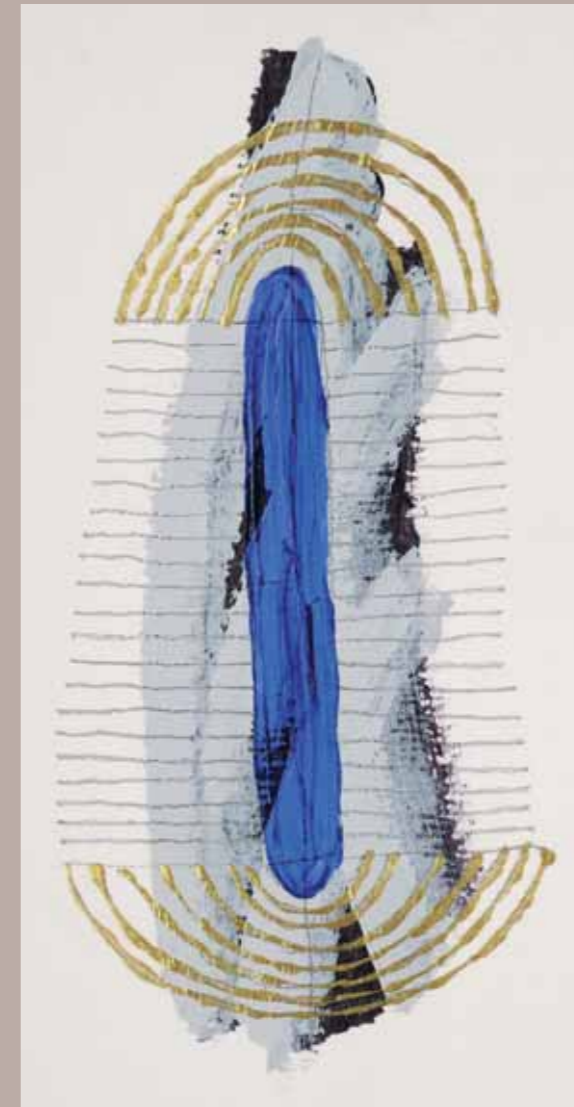
Neizrekljiva bližina, 14 x 11,5 cm, akril na kartonu, 2007

Prevladuje centralna kompozicija z vodoravnim ali navpičnim poudarkom, z bolj ali manj enakomerno ritmizirano razporeditvijo vseh sodelujočih likovnih prvin, ki vnašajo v podobo dodaten pomen, magično razsežnost in vznemirljivo ozračje. Tako harmoničnim zasnovana kompozicija skupaj z ritmično dinamičnim učinkom živih barv (zlate, modre, zelene in rdeče) deluje v belih, širnih prostorih slik skoraj zvočno – kot melodija, ki je ne bi smeli preslišati, kot želja po bližini, ki je ne bi smeli nikoli prezreti.

Zagotovo ni naključje, da se je slikarka, ki je svojo umetniško pot začela graditi na osnovah modernističnega raziskovanja slikarskega polja, odločila za upodobitev lastnega videnja izbranih pesmi Andreja Medveda tako za grafično mapo kot za manjšo bibliofilsko knjigo. Mar je tudi ona o(b)stala v vmesnem prostoru - med izgorevanjem v breztelesnosti časa in med igro, ki pušča odprte različne izseke sodobne poezije ali sodobnih likovnih spoznanj? Je tudi sama spoznala, da se obema nudi priložnost za različne ustvarjalne izvedbe, ki vendar sozvenijo v nepopisanem prostoru, prostoru, namenjenem razmišljanju.

K mislim o izvoru? Ampak – kot pravi pesnik (Rimske elegije, 2004, str. 56) : "... Naenkrat se odpre še večji prostor, da se razširi horizont, ki me pritisne vase." Likovne prvine z asociacijo figur vnašajo v podobo magično razsežnost, skrivnostno ozračje, dodaten poudarek, vznemirljivo noto pa slikarka doseže s prosojno, s transparentno belo barvo premazano ploskvijo: "V zraku vonj geometrije, / v izštevanju vsakdana (Confessiones, 2005, str. 63)." Z barvo in obliko v belino, ki je čistost, Tanja Špenko tudi v večje in manjše grafične podobe – tako kot na slike – riše črte, da kot pajčevina tanke sedajo na prapovršje grobo strukturiranega papirja. Kot bi sledila pesnikovim besedam "... v genezo praoblik, v diagnozo krvotoka za oblaki". (Priprtja in odstrta, 2006, str. 61) in v "trenutek pred nevihto, ki se ne približa." (Afrika, 2006, str. 60). Hkrati pa dajejo simboli, ki jih Špenkova od nekdaj vnaša v polja svojih podob, tudi njenim najnovejšim grafičnim podobam duhovno razsežnost, ki omogoča transcendenco materialnega.

Tatjana Pregl Kobe

Labilno vcelotenje, 14 x 11,5 cm, akril na kartonu, 2007

Točka – začetek, 14 x 11,5 cm, akril na kartonu, 2007